

2.3.2023

STM131:00/2021
VN/28917/2021**2023/3 HTP-JAOSTON KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA 2.3.2023**

Aika 2.3.2022 klo 12.00-14.16

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Riitta Työläjäarvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen
Eliisa Irpola	Kemianteollisuus, jäsen
Anne Salomaa	EK, asiantuntija
Heikki Frilander	TTL, asiantuntija (klo 13 saakka)
Katja Danner	STM, sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin pienellä muotoilun täsmentämisellä koskien HTP-arvoja.

3. Komission direktiiviehdotus lyijyn ja di-isosyanaattien raja-arvoista

Puheenjohtaja esitteli perusmuistion, ja erityisesti siinä esitetyn Suomen kannan. Todettiin, että Työterveyslaitos mahdollisesti täydentää muistion faktaosaa lyijylle altistuvien työntekijöiden osalta. Direktiiviehdotus ei di-isosyanaattien osalta vaikuta Suomen kannalta ongelmalliselta. Haasteena on lyijy, sen pitkät vaikutusajat sekä lyijytyöhön liittyvät terveysvaikutukset ja sukupuolten tasa-arvokysymykset. Erityisenä haasteena on, että sellainen raja-arvo, joka periaatteessa olisi riittävä suojaamaan kaikkia työntekijöitä, ei suojaa sikiötä. Pelkästään raskaana olevien työntekijöiden suojelu ei ole riittävää, koska työntekijän luustoon kertynyt lyijy säilyy ja vapautuu sieltä pitkän aikaa voiden vaikuttaa myös vasta tulevaisuudessa kehittyvään sikiöön. Sikiölle turvallisen altistumistason edellyttäminen kaikkien työntekijöiden osalta puolestaan olisi haasteellista siihen liittyvien eettisten kysymysten vuoksi (mahdollinen lyijytyön siirtyminen EU:n ulkopuolisiin maihin, joissa altistumistasot voivat olla jopa huomattavasti suurempia), elinkeinoelämälle koituvien vaikutusten takia sekä siksi, että riskinhallintakeinoja, kuten pakollisia henkilönsuojaimia, pitäisi soveltaa myös työntekijöihin, joiden terveyden suojelun kannalta se ei ole aiheellista. Tämän vuoksi direktiiviehdotuksessa esitetään kaikkia työntekijöitä koskevan altistumisen raja-arvon alentamisen lisäksi hedelmällisessä iässä oleville naispuolisille työntekijöille vielä tätä alemmaa raja-arvoa. Direktiiviehdotuksessa hedelmällisessä iässä olevien naisten osalta raja-arvo on muotoiltu suositukseksi, mutta komissiolta saadun selvityksen mukaan se on tarkoitettu sitovaksi.

Keskusteltiin direktiiviehdotuksesta ja Suomen kannasta. Työterveyslaitos selosti lyijylle työssä altistuvien määrästä ja mittauksista sekä töistä, joissa lyijylle erityisesti altistutaan. Esimerkiksi valimotyössä uusi raja-arvo tulee olemaan haasteellinen. Todettiin myös, että vihreään siirtymään liittyvillä aloilla, kuten akkuteollisuudessa ja metallin kierrätyksessä, altistutaan lyijylle. Tämän vuoksi ei ole yksiselitteistä, että lyijylle altistuvien lukumäärä välttämättä ainoastaan vähenisi, vaikka altistumiset saataisiin pidettyä aikaisempaa paremmin

sallittujen raja-arvojen tasolla. Tärkeänä nähtiin altistumiselta suojautumisen kehittäminen erityisesti myös rinnakkain "uusien" alojen kehittymisen kanssa.

Yksimielisesti todettiin, että sikiötä tulee suojella ja vielä syntymättömällä lapsella tulee olla oikeus terveelliseen elämään. Todettiin myös, että lyijyn haitallisista terveysvaikutuksista on luotettavaa ja yksiselitteistä tutkimustietoa. Tietoisuutta lyijyn vaarallisuudesta tulisi lisätä, joskaan yksinään se ei ole riittävä toimenpide. Sikiötoksisten vaikutusten osalta ei ole määritettävissä turvallista alarajaa. Vastuuta ei pidä vierittää työntekijälle.

Jaostossa pidettiin tärkeänä, että näkökulma sukupuolten tasa-arvosta pidetään muistiossa näkyvillä. Todettiin, että suojelun kohdentaminen olisi tärkeää, jotta naistyöntekijöiden (ja sikiön) suojelun "sivutuotteena" ei tosiasiallisesti rajoitettaisi kaikkien naisten työllistymistä ja työskentelyä tietyillä aloilla. Hedelmällisessä iässä olevien naispuolisten työntekijöiden suojelun ei tässä ehdotetulla tavalla katsota edistävän segregaaation purkua, päinvastoin. Keskusteltiin myös mahdollisesta muistiossa ehdotetusta vaihtoehtoisesta muotoilusta, jonka tarkoituksena olisi auttaa kohdistamaan suojelu työntekijään, joka voi tulla raskaaksi. Tämän osalta keskusteltiin myös sukupuolten moninaisuudesta.

Muistiossa ehdotettu menettely tilanteissa, joissa altistuminen ylittyy, sai kannatusta. Olemassa olevaa työkykyneuvottelussa käytettyä toimintatapaa voisi olla tarkoituksenmukaista soveltaa.

Jaosto piti perusteltuna, että ainakin naistyöntekijöiden terveydentilaa seurattaisiin riippumatta siitä, ylittyykö sallittu lyijyjarvo ilmassa tai yhdenkään työntekijän veressä.

Keskustelun päätteeksi todettiin, että muistiossa esitetty Suomen kanta on HTP-jaoston hyväksymä. Puheenjohtaja muistutti myös, että kyseessä on minimidirektiivi ja Suomi voi halutessaan säätää tiukemmin.

4. Asbestidirektiivi; Parlamentin valiokunnan mietintö

Puheenjohtaja selosti parlamentin valiokunnan mietinnössä ongelmalliseksi tunnistetut kohdat, jotka liittyivät mikroskooppeihin liittyviin vaatimuksiin (TEM- ja SEM-menetelmä) sekä koulutusvaatimukseen. Puheenjohtaja esitteli myös dian TTL:n keräämästä tiedosta liittyen TEM- ja SEM-mittausmenetelmiin. Ongelmaksi voisi muodostua, jos hyvin kalliiden laitteiden (TEM-menetelmä) vaatimus tosiasiallisesti vähentäisi analyysien tekemistä. Valiokunnan mietintö on TEM-keskeinen, mutta parlamentille pyritään välittämään tietoa myös SEM-mittauksista. Parlamentin valiokunnan mietinnössä koulutusvaatimukset on lueteltu melko tarkasti. On katsottava, että ne ovat tarkoituksenmukaiset myös esim. kaivosten kannalta. Puheenjohtaja totesi, että jaosto voi lähettää kommentteja kirjallisesti jo nyt, mutta varsinainen kannanmuodostus tehdään myöhemmin kun parlamentin kanta on käsitelty täysistunnossa.

Keskusteltiin asiasta. Keskustelussa todettiin, että jo siirtymä elektronimikroskooppien käyttöön on merkittävää, eikä TEM-menetelyn vaatimus välttämättä olisi perusteltua, jos riittävän tarkka tulos on saavutettavissa myös SEM-menetelmällä. Liian korkeiksi muodostuvat kustannukset nähtiin riskinä. Keskustelussa nousi myös esiin toinen kuluvan vuoden aikana tuleva asbestia koskeva direktiivi, joka ei tosin tule työsuojelupuolelle. Tähän liittyen keskustelua herätti erityisesti kaivostyö.

5. EU:n riskiperusteinen lähestymistapa karsinogeenien raja-arvojen asettamisessa (Risk-based Approach)

Ei käsitelty.

6. Muut asiat

Ei ollut.

7. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 28.3. klo 10-12.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.16.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Katja Danner

sihteeri